

ע mesh"m 68973/11/16 - מדינת ישראל נגד פנינה אמיתי

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערערות פליליים
בפני סגן הנשיא, כב' השופט משה דרורי

30 ינואר 2017

ע mesh"m 68973-11-16 ישראל נ' אמיתי

המעוררת	מדינת ישראל באמצעות ב"כ עו"ד שי עזין ועו"ד אשרת הרכבת
נגד	פנינה אמיתי באמצעות ב"כ עו"ד גיל דחוב
המשיבת	

פסק דין

1. המשיבה הורשעה, על פי הودאתה, בבית משפט השלום בכפר סבא (ת"פ 14-07-32894), בשלוש עבירות של תקיפת קטין על ידי האחראי, הגורמת לו חבלה של ממש, עבירה לפי סעיף 368(א) סיפה, לחוק העונשין, התשל"ז-1977, בגין שבתיותה מורה בבית ספר הממלכתי חב"ד, ברוח סירוקן 5, בכפר סבא, ביצעה שלושה מעשים אלה:

א. ביום 16.6.13, ילדה בכייתה בבקשת רשות לצאת מן הכייתה. המשיבה אסרה עליה, ותקפה אותה, בגין שאחזה בידיה ומשכה אותה, ובכך גרמה למכאב רב לקטינה;

ב. בשנת 2012, ילדה בכייתה ג' קמה ממקומה, במהלך השיעור, הלכה לקראת חברתה לכייתה, ובכך הצעישה את המשיבה, שהייתה מורה באותה עת. המשיבה אחזה בידה של הילדה, דחפה אותה, ובכך גרמה לה מכאב רב;

ג. בתאריך בלתי ידוע בשנת 2012, ילדה בכייתה ג' בבקשת רשות להתפנות. המשיבה אסרה עליה, ותקפה אותה בגין שאחזה מתחת לכתפה, גרמה לה מכאב.

2. המשיבה הורשעה, כאמור, על פי הודאתה במעשים אלה, בבית משפט השלום בכפר סבא (כב' השופט נואה בכור).

3. לאחר שהוגש לבית משפט השלום הנ"ל, אישור הממונה על התאמתה לעבודות שירות, ולאחר שהמדינה עתרה לעונש של עבודות שירות,קבע בית משפט השלום בכפר סבא כי בהתחשב בנסיבות האישיות המייחודות של המשיבה, כולל: היותה אם חד הורית, המטפלת בילדייה לאחר גירושין לא קלים מבعلاה, אין מקום להורות על מסר בעבודות שירות, והעונש שהוטל על המשיבה הוא זה: מסר על

תנאי למשך 10 חודשים למשך שלוש שנים; קנס על סך של 2,500 ₪; ופייצוי לכל אחת מן המתלווננות על סך 2,500 ₪ (גזר דין, מיום כת חשוון תשע"ו (11.11.15)).

4. אין חולק כי המשיבה שילמה את הקנס והפייצויים.
5. אין גם חולק כי מאז גזר הדין, אף לפני כן, לא עברה המשיבה כל עבירה נוספת, זולת העירות שבהן הורשעה על פי כתוב האישום.
6. ההליכים בבית הדין המשמעתי החלו בכך שבית הדין המשמעתי של עובדי המדינה דין ב"תובענה לאחר הליך פלילי".
המשיבה הודהה בנסיבות שבהם הודהה בבית משפט השלום, ועל כן, הורשעה בעבירה של פגיעה במשמעות המדינה, ועל פי סעיף 16ג לחוק שירות המדינה (משמעות), תשכ"ג-1963, (להלן - "החוק"): "**המצאים והמסקנות של פסק דין חלוט במשפט פלילי שנוהל נגד אדם, יראו אותם כਮוכחים בדיון נגד אותו אדם בפני בית הדין למשמעות**".
7. בטיעונים לעונש בבית הדין למשמעות, עטרה התביעה לעונשה של נזיפה חמורה, פיטורין לאלאר, פסילה לצמיות למשרד החינוך ופסילה למשך שנה בשירות המדינה.
גם משרד החינוך הצטרכ לטעם התביעה (ראה: עמ' 4-3 לгазר דין, בבד"מ 29/16, מיום כד אול התשע"ו (29.9.16), בהרכבת בית הדין למשמעות: ניצה אדן-ביבוץ - מ"מ אב בית הדין, עו"ד שרון מאיר ומר דוד הלוי).
8. מאידך גיסא, טען ב"כ הנאשמת דשם (המשיבה שבפניי), כי אין מקום לפיטוריה ולפסילתתה, לאור נסיבותה האישיות.
המשיבה עצמה הביעה חריטה, וביקשה להמשיך לעבוד במשרד החינוך, ולפרנס את ילדיה, בכבוד.
9. בгазר דין מציג בית הדין למשמעות את תכליותם של אמצעי המשמעת, ובמקביל, מתיחס לשאלת איזה משקל יש לתת לנסיבות אישיות של עובד מדינה (ראה הפסקה בעמ' 7 לгазר דין). לאחר שמסביר את הצורך להגן בפני עובדי מדינה שתוקפים תלמידים, מגיע בית הדין למסקנה שיש לתת משקל חשוב לנסיבות האישיות של המשיבה, תוך ציון כי מדובר בחשש כי היא ילדיה יגיעו עד חרפת רעב, ועל כן, הטיל בית הדין למשמעות, על המשיבה, את אמצעי המשמעת הבאים:
 - א. נזיפה חמורה;
 - ב. הפקעת משכורת קבועה אחת, שתונוכה ב-24 תשלום羞ומים ורצופים;

ג. הורדה בדרגה אחת למשך שנה;

ד. העברתה של הנאשמה לתפקיד אחר, ופსילתה למלוי תפקיד כעובדת הוראה, עד הגיעה לגיל
67.

10. המדינה לא השלים עם גזר הדין.

בהתודעה הערעור המפורטת, החתוםה על ידי עו"ד נורית בלובשטיין, מנהלת המחלקה הפלילית, בפרקליות מחוז ירושלים (פלילי), מיום 30.11.16, עותרת המדינה לכך שהערעור יתקבל, וווטלו על המשيبة אמצעי משמעת הולמים, אשר יملאו את תכליות הדין המשמעתי, ויכללו רכיב של פיטורין לאלאר משירות המדינה ופסילה לצמצמות משרד החינוך.

11. בין היתר, נטען בערעור, כי אמצעי המשמעת האחרון (ראה: פיסקה 9.ד לעיל), לא מתישב עם הוראות סעיף 34(6) לחוק, שכן יש קודם למתאם עם מנכ"ל משרד החינוך את מקום העבודה الآخر של המשيبة, דבר שלא נעשה.

12. הצדדים הגיעו עיקרי טיעון.

13. ב"כ המדינה חזרה על טענותיה, והביאה פסיקה שמננה עולה כי מורה הנוהג אלימות כלפי תלמיד, אחת דינו לפיטורי.

14. ב"כ המשيبة, עו"ד גיל דוחח, תומך בעמדת בית הדין המשמעתי, וכי אין מקום לקבל את הערעור, ויש לתת משקל רב לנسبות האישיות של המשيبة, תוך הדגשה כי, ככל מקרה, מעשי האלימות כלפי התלמידים היו ברף הנמור בינו.

15. בדין היום, חזרו ב"כ הצדדים על טיעוניהם.

עו"ד עציון, מפרקליות מחוז ירושלים, ועו"ד הרבטט, מנכ"ז שירות השירות המדינה, הסבירו את חשיבות ההרתעה והמסר שיש ליתן בעצם הפיטורין, כנגד כל מורה שנוהג באלימות כלפי ילדים בבית הספר.

עו"ד עציון, אישר, ברוב הגינויו, כי יש פסיקה של בית הדין המשמעתי, שבhem לא נקבע עונש של פיטורין. אך, לדבריו, הקו המרכזי הוא ענישה בדרך של פיטורין, וכי התחשבות בנسبות האישיות צריכה להיות נמוכה, מול הערך החברתי והמטרה והתכלית של הדין המשמעתי, שהוא המסר לציבור.

16. ב"כ הנכיבות, עו"ד הרבטט, הוסיף ואמרה, כי אמצעי המשמעת הרביעי לא ישם, בהעדך תיאום עם המנכ"ל. לדבריה, לא ניתן לכפות על מנכ"ל משרד החינוך להעסיק מורה בתפקיד שאינו תפקיד של

הוראה, בטרם נמצא תקן מותאים.

17. ע"ד גיל דוחה, הסביר כי יש למצוא כל דרך לאפשר למשיבה, לאחר כ-30 שנות עבודה, להפסיק לעבודתה, כעובדת מדינה.
18. המשיבה, עצמה, הביעה נכונות לבצע כל תפקיד, והעיקר שתוכל להמשיך בשירות המדינה ולקבל פנסיה. היא הסבירה את הקשיים שהיו לה בתקופת ההשעה, מאז אוקטובר 2013, ועד היום.
19. לאחר שקהלתי טענות הצדדים, נראה לי כי אין מקום לקבל את הערעור, ויש להוותיר את גזר הדין של בית הדין המשמעתי על כנו.
20. נימוק ראשון שהביאני לכך הוא הצורך בהרמונייה, בין הדין הפלילי לבין הדין המשמעתי.
- 21.ذكرתי לעיל (פסקה 3), כי בית משפט השלום בכפר סבא (כב' השופטת נואה בכור), החליט שלא לאמץ את עמדת המדינה לעניין מסר בעבודות שירותו הסתפק בעונש של מסר על תנאי, וזאת כדי שלא לפגוע במשיבה, מתוך התחשבות במצבה האישית.
22. טענה זו ע"ד עצו, לפיה די בכך שבית המשפט השלום התחשב במצבה האישית של המשיבה, ואין צורך לעשות כן גם בהליך המשמעתי - טענה זו, אינה מקובלת עלי.
23. מהפוך הוא, יש צורך למצוא ולחשוף הרמונייה ועקביות בין שני ההליכים . בשני ההליכים נמצא האזהרה מול המדינה.
- המדינה מייצגת על ידי היועץ המשפטי לממשלה בהליכים פליליים ועל ידי פרקליטות בהליכים משפטיים.
- הזדמן לי לדון בנושא דומה לפני ארבע שנים, בעמ"מ 12-11-46894 יעקב שאושאולி נ' מדינת ישראל (2013). אומנם, העobotות שם שונות, במידת מה, מן הנתונים בתיק זה; אולם, העיקנון המשפטי העולה ממה שפסקתי שם הוא כי **"לא יכול לקבל את עמדת ע"ד הירש-כהן [מי שייצגה את הפרקליטות בהליך דשם] לפיה לנכיבות שירות המדינה יש מערכת שיקולים שונה ונפרדת מזו של נציגי היועץ המשפטי לממשלה**, כאשר הם ייצגו את עמדת הציבור בבית משפט השלום לראשונה לצוין [אצלנו - כפר סבא]. גם מבחינה מוסדית, ולא פחות מכך מנקודת מבטו של האזהרה, קשה להלום מצב שבו ב"כ המדינה בבית משפט שלום מבקש לא להרשות אדם, בגיןוק שמדובר יזיק לו בעבודתו, שמא יפותר, ומספר חדשניים לאחר מכן, נציג אחר של המדינה מבקש מבית הדין המשמעתי של עובדי המדינה לפטר את אותו אדם" (פסקאות 31-32).

24. אכן, במקרה שבפניינו, לא נתענה בבית משפט השלום טענת אי הרשעה. אולם, בית משפט השלום לא קיבל את עמדת המדינה, לעניין מסר בעבודות שירות, והמדינה לא הגישה ערעור לבית משפט מחוזי, ומכאן, שהשלימה עם המצב.
25. לפיכך, מנוקdot מבטו של האזרה, אם ערכאה שיפוטית אחת מצתה אותו אט הדין, במאסר על תנאי ולא בעבודות שירות, יהיה זה בלתי הרמוני אם ערכאה שיפוטית אחרת תפטר אותו משירות המדינה. אומנם, נימוק זה לא הזכר במפורש בגזר דין המשמעתי, אך, כנראה, שעמד מאחוריו הדברים.
26. אשר לטענת נציגי המוערטה, לפיה, כל מי שנוהג באליםות כלפי תלמיד, אחת דין לՊיטורין, ולענין זה אף ציטטו דברים שככתבתי בפסקה 15 בפסק דין, בעמ"מ 13-08-28895 אחמד בשארה נ' נציגות שירות המדינה (2014), אשיב כדלקמן:
- א. באותו פרשה, בית הדין המשמעתי החליט על פיטורין,ומי שהגיש את הערעור היה עובד המדינה, וערעורו נדחה. אין זה דומה למקרה שלפניינו, שבו המדינה היא המוערטה.
- ב. גם באותו פסק דין מוזכר כי יש פסיקה לכך ולכאן לעניין פיטורין או אי פיטורין עקב אלימות של מורה כלפי תלמיד (פסקה 14). אף בפנוי, אישר ב"כ המדינה כי אכן יש פסיקה לשני הכוונים.
- ג. להבדיל מהמשיבה שבפניינו, שנקטה במעשה אלימות יחסית מינורי, כלפי תלמידים בלבד, הרי אותו מעערער בתיק הנ"ל הואשם והורשע בביצוע שלוש עבירות אלימות, שאחת מהן כלפי בת זוגו, ואף הוטל עליו מסר על תנאי שהוארך (פסקה 28 לפסק הדין).
27. לפיכך, לא ניתן לומר שיש להטיל עונש אחד ויחיד של פיטורין, לכל מורה הנוהג באליםות כלפי תלמיד.
28. בהקשר זה, יש להוסיף את דברי הסנגגור, עו"ד דחוות, המקובלים עלי, כי מדובר באליםות ברף הנמור והבינוני.
- עניין זה גם מזכיר בגזר הדין של השופטת נאוה בכור, שופטת בית משפט השלום, שבו נאמר במפורש, כי "בנסיבות פגעה הנאשمت בערכיהם המוגנים ברף הנמור-בינוני, הויאל שמהד אין מדובר באליםות קשה, כי אם פגעה ברף התחתון - שענינה אחיזה, משיכה ודחיפה ולא גריםת חבלה או צורך בטיפול רפואי, הרי שמדובר בשלושה אירועים שונים, כלפי שלוש התלמידות, בטוווח של שנה, תוך גריםת כאב בכל המקרים" (עמ' 5 לגזר הדין של בית משפט השלום בכפר סבא).
29. את הCAF הכריע בתיק זה, כעולה מגזר דין של בית דין למשמעת, המצב האישי המזוהה של המשיבה.

מטעמי צנעת הפרט לא אפרט, זולת דברים שניtan לומר: היו לה חי' נישואין לא קלים והוא הצלחה להתגרש לאחר מאבק לא קל, עם בעלה לשעבר; היא פרנסה בלבד את שבעת ילדיה; לחילק מילדיה יש בעיות בריאות מסווגים שונים, ששוב, מטעמי צנעת הפרט לא אפרט.

על אף נקודת מוצא התחלתית קשה זו, הצלחה המשיבה ל��פקד "מעל המים", ועובדת כמורה במשך כ-30 שנה.

.30 אין לשוכח כי המשיבה כבר נענשה, בפועל, בתקופת ההשעה הארכאה, החל מחודש אוקטובר 2013, ובនוסף לכך נענשה כלכלית, באמצעות המשמעת השני והשלישי של הפקעת משכורת והורדת דרגה.

.31 אשר לאמצעי המשמעת הרביעי, שעו"ד הרבסט, ב"כ המדינה, טוענת שאין להטילו, שכן הוא נוגד את לשון החוק, לא הובאו בפני פסק דין ביחס לאמצעי המשמעת זה, המוגדר בסעיף 34(6) לחוק כدلיקמן: **"העברתו - בתיאום עם המנהל הכללי של המשרד או מי שהמונה הכללי מינה לכך - למשרה אחרת או למקום העבודה אחר בממשרד, בהגבלה זמן או ללא הגבלה".**

.32 מאחר ואין פסיקה לעניין סעיף זה, יש לפרש את החוק, כמו כל חוק אחר המגביל את זכויות האזרח, באופן שהפרשנות הינה לטובת המשיבה, שהיא הנאשמת בעריכאה הראשונה.

השוואה לעניין זה את האמור בסעיף 34כא לחוק העונשין, תש"ז-1977: **"ניתן דין לפירושים סבירים אחדים לפי תכליתו, יוכרע הענין לפי הפירוש המקל ביותר עם מי שאמור לשאת באחריות פלילית לפי אותו דין".**

.33 בעניין הקונקרטי שבפני, שמעתי את דברי המשיבה, המוכנה למלא תפקידים במסגרת תכניות הוראה של משרד החינוך, בספריה או בכל מקום אחר, כאשר היא ערוה לכך שהמגבלה האמורה באמצעותי המשמעת הרביעי, דהיינו: פסילתתה למלוי תפקיד כעובדת הוראה עד הגעה לגיל 67, עומדת בעינה, שכן מי שהגיש את הערעור על גזר הדין היא המדינה, ואילו המשיבה השלימה עם גזר הדין, הכלול גם את הרכיב האמור.

.34 מכלול הנתונים שפורטו לעיל, הן השיקולים המשפטיים והן השיקולים האנושיים, הביאו למסקנה כי צדק בית הדין המשמעתי בכך שלא הורה על פיטורי המשיבה.

זכאית המשיבה להמשיך לעבוד בשירות המדינה, ובכך תוכל לפרנס את משפחתה, ובבוא העת לצאת לפנסיה, בהגעה לגיל המתאים, לאחר שנים עבותה כה רבות.

.35 סוף דבר: הערעור נדחה.

.36. ב"כ המשיבה בעיקרו הטיעון מטעמו לא ביקש לחייב את המדינה בהוצאות, ועל כן, כל צד ישא בהוצאותיו.

ניתנה והודעה היום ג' שבט תשע"ז, 30/01/2017 במעמד הנוכחים.